

**ҚОНУНИ КОНСТИТУТСИОНИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ИНТИХОБОТИ ВАКИЛОН БА МАҶЛИСҲОИ
МАҲАЛЛИИ ВАКИЛОНИ ХАЛҚ**

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 1999, № 12, мод. 298; с. 2007, № 5, мод. 353; с. 2012, № 8, мод. 813; с. 2014, № 7, қ. 1, мод. 383; № 11, мод. 640; с. 2017, № 5, қ. 1, мод. 269)

(Қонуни конститусионии ҚТ аз 12.05.2007 № 257, аз 01.08.2012 № 898, аз 26.07.2014 № 1087, аз 27.11.2014 № 1133, аз 30.05.2017 № 1412, аз 19.07.2019 № 1640)

1. ҚОИДАҲОИ УМУМИ

Моддаи 1. Принципҳои асосии интихобот

Интихобот ба Маҷлисиҳои вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия дар ҳавзаҳои ҳудудии якмандатии интихобот дар асоси ҳуқуқи интихоботии умумӣ, баробар ва мустақим бо овоздиҳии пинҳони ба мӯҳлати панҷ сол гузаронида мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 1¹. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ

(*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни конститусионии мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Моддаи 2. Ҳуқуқи умумии интихобот

Интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия умумӣ аст. Шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар рӯзи интихобот синнашон ба 18 расидааст, қатъи назар аз миллат, наҷод, чинс, забон, эътиқоди динӣ, мавқеи сиёсӣ, вазъи иқтисодӣ, таҳсил ва молу мулк ҳуқуқи интихоб кардан ва интихоб шуданро доранд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Шаҳсоне, ки аз тарафи суд ғайри қобили амал доништа шудаанд ва ё мувофиқи ҳукми суд дар ҷойҳои аз озоди маҳрумшудагон нигоҳ дошта мешаванд, ҳуқуқи дар интихобот иштирок кардан надоранд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар як вақт вакили беш аз ду мақомоти намоёндагии ҳокимияти давлатӣ буда наметавонад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 3. Ҳуқуқи баробари интихобот

Интихобкунандагон дар асоси ҳуқуқи баробар дар интихобот иштирок мекунанд ва ҳар кадоми онҳо як овоз доранд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 4. Ҳуқуқи бевоситаи интихобот

Вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ аз тарафи шаҳрвандон мустақиман интихоб карда мешаванд.

Моддаи 5. Овоздиҳии пинҳони

Овоздиҳи дар интихоботи вакилон ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ озодона ва пинҳони мебошад. Назорат ба изҳори иродаи интихобкунандагон манъ аст.

Моддаи 6. Ошкорбаёни хангоми тайёри ва гузаронидани интихобот *(Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087)*

Тайёри ва гузаронидани интихобот ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ аз тарафи комиссияҳои интихобот ошкоро сурат мегирад ва дар воситаҳои ахбори омма инъикос мегардад *(Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087)*.

Комиссияҳои интихобот ба шаҳрвандон аз кори худ, аз таъсиси ҳавзаҳо ва участкаҳои интихобот, ҳайат, ҷою соати корашон ва аз рӯйхати интихобкунандагон хабар медиҳанд.

Комиссияҳои интихобот натиҷаи бақайдгирии номзадҳоро ба вакили, шарҳи ҳоли номзадҳои бақайдгирифта, натиҷаи овозҳои гирифтаи ҳар номзад ва ҷамъбасти интихоботро ба маълумоти шаҳрвандон мерасонанд. Дар маҷлиси комиссияҳои интихобот, дар бинои овоздиҳи дар рӯзи интихобот ва хангоми ҳисобкунии овозҳо як нафари намоянда (нозир) аз ҳизбҳои сиёси, ки номзадҳоро ба вакили пешниҳод кардаанд, шахсони боэътимоди номзадҳои мустақил, намояндаҳои матбуот, телевизион ва радио ҳузур дошта метавонанд. Ваколатҳои онҳо бояд бо ҳуҷҷатҳои дахлдор тасдиқ карда шуда бошанд *(Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087)*.

Ҳизбҳои сиёси, ки номзадҳоро ба вакили пешбари кардаанд, дар бораи намояндагони худ камаш панҷ руз пеш аз интихобот ба комиссияҳои ҳавзавии интихобот хабар медиҳанд.

Ба рафти овоздиҳи ва ба фаъолияти комиссияҳои интихобот даҳлат кардани намояндагон ва нозирон мумкин нест. Онҳо метавонанд бо иҷозати раиси комиссияи дахлдори интихобот савол диҳанд ва шарҳи онро талаб намоянд, диққати аъзоёни комиссия ва ҳозиронро ба роҳ ёфтани вайронкунии Қонуни конституционии мазкур ҷалб созанд *(Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087)*.

Воситаҳои ахбори омма рафти тайёрии интихобот ва гузаронидани он, инчунин қарорҳои комиссияҳои интихоботро инъикос мекунанд.

II. ҲАВЗАҲО ВА УЧАСҲАҲОИ ИНТИХОБОТ

Моддаи 7. Ташкил кардани ҳавзаҳои интихобот

Барои интихоботи вакилон миқдори зерини ҳавзаҳои ҳудудии интихобот ташкил карда мешаванд:

ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо ва шаҳри Душанбе - на бештар аз 70 ҳавзаи интихобот;

ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқи шаҳр, ноҳия - на бештар аз 40 ҳавзаи интихобот.

Аз ҳар ҳавзаи интихобот як вакил ба Маҷлиси дахлдори вакилони халқ, интихоб карда мешавад.

Миқдори ҳавзаҳои интихоботро барои интихоботи Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ ба ҳадди меъёри муқарраркардаи ҳамин Қонун Маҷлиси дахлдор

бо назардошти шумораи интихобкунандагон, ҳудуд ва шароити дигари маҳалли муқаррар менамояд.

Ҳавзаҳои интихоботро комиссияи дахлдори интихоботи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳр, ноҳия одатан бо шумораи баробари интихобкунандагон ташкил медиҳад. Ҳудуди ҳавзаҳои интихобот бо назардошти сохтори ҳудудии вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳо бо ризоияти раисони дахлдор муайян карда мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Рӯйхати ҳавзаҳои интихоботро, ки дар он ҳудуд ва шумораи интихобкунандагон зикр ёфтааст, комиссияи дахлдори интихобот на дертар аз 15 рӯзи баъди таъин гардидани интихобот чоп мекунад.

Моддаи 8. Тартиб ва меъёри ташкил кардани участкаҳои интихобот

Участкаҳои интихобот бо назардошти ҳудуди шаҳру ноҳияҳо, ноҳияҳои шаҳр бо мақсади муҳайё соختани шароити муносиб барои интихобкунандагон ташкил карда мешаванд.

Участкаҳои интихобот дар санаторияву хонаҳои истироҳат, беморхонаҳо ва табобатгоҳҳои дигари доими, дар ноҳияҳои дурдасту душворгузари маҳалли, маҳалли сукунати шаҳрвандон ташкил шуда метавонанд. Ин участкаҳои интихобот ба ҳавзаҳои интихоботи маҳалли ҷойгиршавии онҳо дохил мешаванд.

Участкаҳои интихобот аз тарафи комиссияҳои интихоботи шаҳр, ноҳия бо пешниҳоди раисони шаҳру ноҳияҳо ташкил карда мешаванд.

Участкаҳои интихобот на дертар аз рӯзи бисту панҷуми баъди таъин гардидани интихобот ташкил карда мешаванд. Дар ноҳияҳои дурдаст ва душворгузар участкаҳои интихобот дар ҳамон мӯҳлат, дар мавридҳои истисно бошад, панҷ рӯз пеш аз интихобот ташкил карда мешаванд.

Участкаҳои интихобот одатан бо шумораи на камтар аз 20 нафар ва на бештар аз 3000 нафар интихобкунанда ташкил карда мешавад.

Бинои овоздиҳии ҳар участкаи интихоботро раиси шаҳру ноҳия муайян мекунад.

Комиссияи интихоботи шаҳру ноҳия участкаи интихоботро рақамгузори мекунад ва ҳудуди ҳар участкаи интихоботро бо зикри маҳалли комиссияи участкавии интихобот ва бинои овоздиҳи ба интихобкунандагон хабар медиҳад.

III. КОМИССИЯИ ИНТИХОБОТ

Моддаи 9. Системаи комиссияҳои интихобот

Барои ташкил ва гузаронидани интихоботи Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ, комиссияҳои зерини интихобот таъсис дода мешаванд:

комиссияи вилоятӣ интихобот оид ба интихоботи Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

комиссияи шаҳрии интихобот оиди интихобот ба Маҷлиси вакилони халқи шаҳри Душанбе;

комиссияи шаҳрии интихобот оид ба интихоботи Маҷлиси вакилони халқи шаҳр (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

комиссияи ноҳиявӣ интихобот оид ба интихоботи Маҷлиси вакилони халқи ноҳия (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

комиссияҳои ҳавзавии интиҳобот;
комиссияҳои участкавии интиҳобот.

Роҳбарии умумӣ, назорати ташкил ва гузаронидани интиҳоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ аз ҷониби Комиссияи марказии интиҳобот ва раёипурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ карда мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 10. Ташкили комиссияҳои вилояти, шаҳри, ноҳиявии интиҳобот

Комиссияҳои вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявии интиҳобот ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқро Маҷлисиҳои дахлдори вакилони халқ бо пешниҳоди раиси вилоят, шаҳр ва ноҳияи дахлдор на дертар аз рӯзи даҳуми баъди таъин гардидани интиҳобот дар ҳайати 7-13 аъзои комиссия ташкил менамоянд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133 аз 19.07.2019 № 1640*).

Раис, муовини раис ва котиби комиссия аз ҷумлаи аъзоёни он дар аввалин маҷлиси он интиҳоб карда мешаванд. Комиссияи вилояти, шаҳри ва ноҳиявии интиҳобот дар бораи ҳайат, нишони ва рақамҳои телефони худ дар нашрияҳои маҳалли маълумот ҷоп мекунад.

Моддаи 11. Ваколатҳои комиссияи вилоятӣ, шаҳрӣ, ноҳиявии интиҳобот

(*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Комиссияи интиҳобот ба Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр, ноҳия (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*):

- ба иҷрои ҳамин Қонун дар ҳудуди дахлдор назорат менамояд, татбиқи якхелаи онро таъмин мекунад ва оид ба масъалаҳои ташкили интиҳобот тавзеҳот медиҳад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*);

- оид ба интиҳоботи Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия мувофиқан ҳавзаҳои интиҳоботӣ ташкил медиҳад, онҳоро номгузорӣ ва рақамгузорӣ мекунад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- комиссияҳои ҳавзавии интиҳоботро ба Маҷлиси дахлдори вакилони халқ ташкил медиҳад ва дар бораи маҳалли ҷойгиршавии онҳо маълумот ҷоп мекунад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- кори комиссияҳои дахлдори интиҳоботро танзим мекунад, тартиби ба ҳайати онҳо дохил намудани тағйиротро муайян менамояд, метавонад мустақилона ё бо пешниҳоди прокурори Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр, ноҳия қарорҳои комиссияҳои ҳавзавӣ ва участкавии интиҳоботро дар сурате, ки хилофи Қонуни конститусионии мазкур бошанд, бекор кунад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- ба номзадҳо барои иштирок дар маъракаи интиҳобот шароити баробарро таъмин менамояд;

- маблағро ба комиссияҳои интиҳобот тақсим менамояд, бо биноӣ нақлиёт ва воситаҳои алоқа таъмин кардани комиссияҳои интиҳоботро назорат мекунад ва дигар масъалаҳои таъминоти моддию техникаи интиҳоботро барраси менамояд;

- аз рӯи шакли муқаррарнамудаи Комиссияи марказии интихобот ва раёйпурси тайёр намудани бюллетенҳои интихоботро ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ, рӯйхати интихобкунандагон, протоколҳои комиссияҳои интихобот, варақаҳои интихоботи, мӯҳри худ, дигар ҳуҷҷатҳои интихоботро таъмин мекунад;

- аз комиссияҳои ҳавзавии интихобот протоколҳои қайди номзадҳоро ба вакили гирифта, ҳамчунин протоколҳои натиҷаи интихоботи вакилони Маҷлиси дахлдорро дар бораи ҳаёти номзадҳои вакилони аз қайд гузаштаи Маҷлиси дахлдор ахбор ҷоп мекунад;

- ахбори намоёндагони ҳизбҳои сиёси, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва идтиҳодияҳои ҷамъиятиро оид ба масъалаҳои тайёри ва гузаронидани интихобот мешунавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- вакилони интихобшударо ба қайд мегирад, натиҷаи интихоботи Маҷлиси дахлдори вакилони халқро ҷамъбаст мекунад, дар матбуот оиди ҷамъбасти интихобот хабар ва рӯйхати вакилони интихобгардидаро ҷоп мекунад;

- масъалаҳои гузаронидани овоздиҳи ва интихоботи такрориро ҳаллу фасл менамояд;

- интихоботи вакилон ба Маҷлиси дахлдори вакилони халқро ба ҷои вакилони хориҷгардида таъин мекунад ва мегузаронад;

- арзу шикоятҳоро аз хусуси қарору амали комиссияҳои дахлдори интихобот дида мебарояд ва аз руи онҳо қарор қабул мекунад;

- ба бойғони супоридани ҳуҷҷатҳои вобаста ба ташкилу гузаронидани ва ташкили интихоботро таъмин мекунад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- ваколатҳои дигареро, ки Қонуни конституционии мазкур пешбинӣ намудааст, амалӣ менамояд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 12. Ташкили комиссияи ҳавзавии интихобот

(Қонуни конституционии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133)

Комиссияи ҳавзавии интихобот аз тарафи комиссияҳои дахлдори вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ интихобот бо пешниҳоди раиси вилоят, шаҳр ва ноҳияи дахлдор на дертар аз 55 рӯз пеш аз интихобот дар ҳаёти раис, муовини раис, котиб ва на камтар аз 8 аъзо ташкил карда мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133, аз 19.07.2019 № 1640*).

Моддаи 13. Ваколатҳои комиссияи ҳавзавии интихобот

Комиссияи ҳавзавии интихобот:

- иҷрои талаботи Қонуни конституционии мазкурро дар ҳудуди ҳавзаи интихобот назорат мекунад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- ба интихобкунандагон дар бораи маҳалли участкаҳои интихобот хабар медиҳад;

- ба номзадҳо барои иштирок дар маъракаи интихоботи шароити баробарро таъмин мекунад;

- номзадҳои ба вакили пешбаригардида, шахсони бозътимоди онҳоро ба қайд мегирад ва ба онҳо шаҳодатномаи дахлдор медиҳад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- барои ташкили вохуриҳои номзадҳо ба вакили ва интихобкунандагон мусоидат мекунад;

- ахбори комиссияҳои участкави, намояндагони ҳизбҳои сиёси, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, роҳбарони ташкилотҳо ҳамчунин мақомоти идтиҳодияҳои ҷамъиятиро вобаста ба масъалаҳои тайёрии интихобот ва гузаронидани он мешунавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- аз тарафи комиссияҳои участкавии интихобот тартиб додан ва барои шиносоии умум пешниҳод кардани рӯйхати интихобкунандагонро назорат менамояд;

- матни бюллетени интихоботро аз рӯи ҳавзаи интихобот тасдиқ мекунад ва участкаҳои интихоботро бо бюллетенҳои интихобот таъмин менамояд;

- натиҷаи интихоботи ҳавзаро муқаррар ва ба комиссияи дахлдори вилояти, шаҳри ноҳиявии интихобот месупорад;

- натиҷаи интихоботро оид ба ҳавзаи интихобот муқаррар ва чоп карда, ба вакили интихобшуда шаҳодатнома медиҳад;

- овоздиҳии такрори ва интихоботи такрори, ҳамчунин интихоботи вакилонро ба ивази вакилони хориҷшуда ташкил менамояд;

- арзу шикоятҳоро аз хусуси қарорҳо ва ғайрияти комиссияҳои участкавии интихобот барраси намуда, доир ба онҳо қарорҳо қабул мекунад;

- ваколатҳои дигарро тибқи Қонуни конститусионии мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 14. Ташкил кардани комиссиям участкавии интихобот

Комиссияи участкавии интихоботро комиссияи шаҳри, ноҳиявии интихобот 45 руз пеш аз интихобот дар ҳайати 5-19 аъзо, аз ҷумла раис, муовини раис, котиб ташкил мекунад. Агар комиссия дар ҳайати 7 нафар ташкил шавад, раис ва котиб интихоб карда мешавад.

Дар сурати зарурат ҳайати аъзои комиссияи интихобот метавонад зиёд ва кам шавад.

Моддаи 15. Ваколатҳои комиссияҳои участкавии интихобот

Комиссияи участкавии интихобот:

- рӯйхати интихобкунандагони участкаро тартиб медиҳад;

- интихобкунандагонро бо рӯйхати интихобкунандагон шинос мекунад, аризаҳоро дар бораи ғалатҳои рӯйхат қабул ва барраси менамояд ва масъалаи ба он дохил намудани тағйироти дахлдорро ҳал мекунад;

- аз интихобкунандагоне, ки дар рӯзи интихобот барои дар ҷои истиқомат будан ва дар овоздиҳии иштирок кардан имконият надоранд, лифтофаҳои сарбастаи дорои варақаҳои интихоботро қабул мекунад;

- аҳолиро дар бораи маҳалли воқеъгаштаи комиссияи участкавии интихобот, вақти кори он, инчунин рӯзи интихобот ва ҷои овоздиҳии хабардор мекунад;

- бинои овоздиҳи ва қутғиҳои интиҳобот ва дигар таҷҳизоти интиҳоботро тайёр мекунад;
- овоздиҳиро дар рӯзи интиҳобот дар участкаи интиҳобот ташкил менамояд;
- овозҳои дар участкаи интиҳобот додашударо ҳисоб мекунад;
- арзу шикоятҳоро дойр ба масъалаҳои тайёри ба интиҳобот ва ташкили овоздиҳи барраси карда, оид ба онҳо қарорҳо қабул мекунад;
- ваколатҳои дигарро тибқи Қонуни конституционии мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 16. Узвият дар комиссияҳои интиҳобот

Узви комиссияи интиҳобот ҳангоми иҷрои ваколатҳояш бояд бетараф ва холис бошад, набояд дар фаъолияти ҳизби сиёсӣ иштирок кунад, супоришҳои онро иҷро намояд ва дар тарғибу ташвиқоти пешазинтиҳоботии номзадҳои бақайдгирифташуда ширкат варзад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 19.07.2019 № 1640*).

Узви комиссияро аз руи аризаи шахсияш, ҳамчунин дар ҳолати маҳрум шудан аз ваколатҳояш аз иҷрои вазифа озод кардан мумкин аст.

Дар ҳолати талабҳои ҳамин Қонунро риоя накардан ва мудом ба вазифаҳои худ безътинои намудани узви комиссия ҳуқуқи аз ваколатҳояш маҳрум кардани ӯ ба мақома тааллуқ дорад, ки ин комиссияро таъсис додааст.

Дар сурати зарурат узви нави комиссияи интиҳобот мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи ҳамин Қонун таъйин карда мешавад.

Номзад ба вакилии Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ, узви комиссияи вилоятӣ, шаҳрӣ, ноҳиявии интиҳобот, инчунин комиссияи ҳавзавӣ ё участкавии интиҳобот, ки овоздиҳиро дар ҳамон ҳавза ё участкаи интиҳоботӣ ташкил мекунад, буда наметавонад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 27.11.2014 № 1133*).

Як шахс метавонад узви танҳо як комиссияи интиҳобот бошад.

Моддаи 17. Ташкили қори комиссияҳои интиҳобот

Раис, муовини раис ва котиби комиссияи интиҳобот дар маҷлиси якуми комиссияи дахлдор интиҳоб карда мешаванд.

Маҷлиси комиссияи интиҳобот дар сурате салоҳиятдор мебошад, ки дар маҷлис на камтар аз се ду ҳиссаи ҳайати комиссия иштирок намояд. Қарори комиссия ба тариқи овоздиҳии ошкоро бо овози аксарияти ҳайати умумии аъзои ҳузурдоштаи комиссия қабул карда мешавад. Аъзои комиссия, ки бо қарори он рози нестанд, ҳуқуқ доранд ақидаи махсуси худро баён намоянд, ки он дар шакли хатти ба протокол замима карда мешавад. Дар сурати баробарии овозҳо овози раис ҳалқунанда мебошад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Комиссияҳои интиҳоботи дар фаъолияти худ ба ҳеҷ мақомоти давлати вобаста нестанд. Иҷрои қарори комиссияи интиҳобот, ки дар доираи ваколати он қабул шудааст, барои комиссияҳои поенин интиҳобот, ҳамчунин мақомоти дахлдори маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ҳизбҳои сиёсӣ ва ташкилотҳо ҳатми мебошад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Мақомоти давлати ва мақомоти идтиҳодияҳои ҷамъияти, корхонаҳо, муассисаҳо, ташкилотҳо, шахсони мансабдор вазифадоранд, ки ба комиссияи интиҳобот барои амали гардонидани ваколатҳояшон кӯмак расонанд, маълумотҳои барои корашон зарурро муҳайё намоянд.

Мақомоти давлати, ташкилотҳои давлати барои тайёри ва гузаронидани интиҳобот биноҳо, таҷҳизот, воситаҳои нақлиёт ва маводи заруриро ройгон ба ихтиёри комиссияҳои интиҳобот вогузор менамоянд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Биноҳо ва таҷҳизоти корхонаҳо ва ташкилотҳои ғайридавлати барои кори комиссияҳои интиҳобот дар асоси ичора аз ҳисоби буҷаи ҷумҳурияви истифода бурда мешаванд.

Комиссияи интиҳобот ҳуқуқ дорад оид ба масъалаҳои тайёри ва гузаронидани интиҳобот ба мақомоти дахлдори давлати ва мақомоти идтиҳодияҳои ҷамъияти, ба ташкилотҳо шахсони мансабдор муроҷиат намояд ва онҳо вазифадор ҳастанд, ки масъалаи ба миён гузоштаро барраси намуда, дар мӯҳлати на дертар аз се рӯз ба комиссияи интиҳобот ҷавоб диҳанд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Раис, муовини раис, котиб ё дигар аъзои комиссияи интиҳобот бо қарори он дар давраи тайёри ва гузаронидани интиҳобот мумкин аст аз иҷрои вазифаҳои истехсоли ё хизмати озод карда шаванд, ки дар ин ҳол маоши миёнаи онҳо аз ҳисоби маблағи барои гузаронидани интиҳобот ҷудокарда дода мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Комиссияҳои ҳавзави ва участкавии интиҳобот баъд аз он, ки Маҷлиси дахлдори вакилони халқ ваколатҳои вакилонро оид ба ҳавзаҳои дахлдори интиҳоботӣ тасдиқ кард, фаъолияти худро қатъ менамоянд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Комиссияи интиҳоботии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, комиссияҳои вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ фаъолияти худро баъд аз интиҳоб шудани вакилон аз ҳамаи ҳавзаҳои интиҳоботӣ ба Маҷлиси ҳамаҷумҳурии вакилони халқ қатъ менамоянд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 18. Баррасии шикоят аз қарори комиссияҳои интиҳобот

Мақомоти ҳизбҳои сиёси, ки номзадҳоро ба вакили пешбари намудаанд, номзадҳо ба вакили, шахсони боэътимод, нозирон ва интиҳобкунандагон аз қарори комиссияи интиҳобот дар давоми даҳ рӯзи баъд аз қабули қарор ба комиссияи болоии интиҳобот ё суд шикоят карда метавонанд. Шикоят бояд дар давоми се рӯзи баъд аз расиданаш ва агар то рӯзи интиҳобот камтар аз шаш рӯз монда бошад, феврал барраси карда шавад.

IV. РҶҲАТИ ИНТИХОБКУНАНДАГОН

Моддаи 19. Рӯйхати интиҳобкунандагон ва тарзи тартиб додани он

Рӯйхати интиҳобкунандагон доир ба ҳар кадом участкаи интиҳобот тартиб дода мешавад ва ба он раис ва котиби комиссияи участкавии интиҳобот имзо мекунанд. Барои иштирок дар кори тартиб додани рӯйхат комиссияи участкавии интиҳобот метавонад намояндагони аҳли ҷамъиятро ҷалб намояд.

Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ интиҳобкунандагонро ба ҳисоб мегиранд ва ба комиссияҳои участкавии интиҳобот дар бораи

интихобкунандагони сокини худуди дахлдор маълумотро барои тартиб додани рӯйхати интихобкунандагон медиханд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Рӯйхати интихобкунандагон - хизматчиёни ҳарбие, ки дар қисмҳои ҳарби мебошанд, инчунин аъзои оилаҳои хизматчиёни ҳарби ва дигар интихобкунандагон, агар онҳо дар маҳалли ҷойгиршавии қисмҳои ҳарби зиндаги кунанд, дар асоси маълумоти пешниҳодкардаи командирони қисмҳои ҳарби тартиб дода мешавад. Хизматчиёни ҳарбие, ки берун аз қисмҳои ҳарби зиндаги мекунанд, дар асосҳои умумӣ дар ҷои истиқомат ба рӯйхати интихобкунандагон дохил карда мешаванд.

Рӯйхати интихобкунандагон дар он участкаҳои интихобот, ки дар хонаҳои истироҳат, санаторияҳо, беморхонаҳо ва дигар муассисаҳои таъботии доими ташкил шудаанд, дар асоси маълумоти пешниҳодкардаи роҳбарони ҳамин муассисаҳо тартиб дода мешавад. Фамилияи интихобкунандагон дар рӯйхати интихобкунандагон бо тартибе, ки барои ташкили овоздиҳӣ осон аст, зикр мешавад.

Ба рӯйхат фамилия, ном, номи падар, санаи таваллуд ва нишони ҳар интихобкунанда дохил карда мешавад.

Моддаи 20. Тартиби ба рӯйхати интихобкунандагон дохил кардани шахрвандон

Ба рӯйхати интихобкунандагон шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки то рӯзи интихобот ё дар рӯзи интихобот ба синни 18 расидаанд, дар вақти тартиб додани рӯйхат дар худуди ҳамон участкаи интихобот доими ё муваққатан зиндаги мекунанд ва барои иштирок намудан дар овоздиҳӣ ҳуқуқ доранд, дохил карда мешаванд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*).

Ҳар интихобкунанда танҳо ба як рӯйхати интихобкунандагон дохил шуда метавонад.

Интихобкунандае, ки дар қаламрави участкаи мазкури интихобот зиндаги мекунад ва бо сабабе ба рӯйхат дохил нашудааст, бо қарори комиссияи участкавии интихобот ба рӯйхати иловагӣ дохил карда мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Моддаи 21. Шиносонидани шахрвандон бо рӯйхати интихобкунандагон ва ҳуқуқи шикоят кардан аз ғалати рӯйхати интихобкунандагон

Рӯйхати интихобкунандагон барои шиносшавии умум 15 рӯз пеш аз интихобот ва дар участкаҳои интихоботие, ки дар санаторияҳо ва хонаҳои истироҳат, беморхонаҳо ва дигар муассисаҳои таъботии доими ташкил шудаанд, дар маҳалҳои дурдаст ва душворгузар ду рӯз пеш аз интихобот пешниҳод карда мешаванд. Комиссияи участкавии интихобот интихобкунандагонро аз маҳал ва вақти шиносои бо рӯйхат огоҳ мекунад.

Ба шахрвандон имконият дода мешавад, ки дар бинои комиссияи участкавии интихобот бо рӯйхати интихобкунандагон шинос шуда, дурустии тартиб дода шудани онро тафтиш намоянд.

Шахрвандон ҳуқуқ доранд дар хусуси ба рӯйхат дохил нашудан, нодуруст дохил кардан ё аз рӯйхат баровардан, инчунин саҳву хатоҳои дар рӯйхат

ҷойдошта шикоят намоянд. Ариза дар бораи ҷой доштани саҳву хатоҳои дар рӯйхати интиҳобкунандагон ҷойдошта аз ҷониби комиссияи участкавии интиҳобот баррасӣ карда мешавад. Комиссияи участкавии интиҳобот вазифадор аст аризаро дар мӯҳлати на дертар аз ду рӯзи то интиҳобот ва дар рӯзи интиҳобот фавран дида баромада, ба рӯйхат ислоҳоти зарурӣ ворид намояд ё ба аризадиханда нусхаи қарори асоснокро дар бораи рад гардидани аризааш супорад. Аз хусуси қарори қабулнамудаи Комиссияи участкавии интиҳобот бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба суд шикоят кардан мумкин аст. Қарори суд қатъист. Комиссияи участкавии интиҳобот тибқи қарори суд ба рӯйхати интиҳобкунандагон ислоҳ ворид менамояд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 22. Таъмини ҳуқуқи интиҳоботии шаҳрвандон хангоми иваз кардани маҳалли истиқомат

Дар давраи баъди барои шиносоии умум пешниҳод намудани рӯйхати интиҳобкунандагон ва то рӯзи интиҳобот интиҳобкунандае, ки рӯзи интиҳобот имконияти дар ҷои истиқомат будан надорад (хангоми дар сафари хизмати будан, ба муассисаҳои таъбири рафтани ва дигар сабабҳо) ҳуқуқ дорад бо пешниҳоди паспорт ё дигар ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсияташ аз комиссияи участкавии интиҳоботи маҳалли истиқоматаш варақаи интиҳобот талаб кунад, қарори қабулнамудаашро дар лифофаи сарбаста ба комиссияи участкавии интиҳобот супорад. Комиссияи участкавии интиҳобот дар ин хусус ба рӯйхати интиҳобкунандагон қайди дахлдор карда, таърихаширо нишон медиҳад. Ба лифофаи накушода дар ҳузури интиҳобкунанда мӯҳр гузошта мешавад. Комиссияи участкавии интиҳобот барои нигоҳдории лифофа масъул аст.

V. ПЕШБАРИИ НОМЗАДҲО БА ВАКИЛИ ВА БА ҚАЙД ГИРИФТАНИ НОМЗАДҲО

Моддаи 23. Таъйин кардани интиҳоботи вакилон

Интиҳоботи вакилон ба Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия одатан дар як вақт аз тарафи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон камаш 75 рӯз пеш аз хатми мӯҳлати ваколати вакилон таъйин карда мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Дар бораи рӯзи интиҳобот на дертар аз се рӯзи баъди таъйин кардани он дар матбуот ва дигар воситаҳои ахбори омма хабар дода мешавад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 24. Ҳуқуқи пешбари кардани номзадҳо ба вакили

Барои пешбари намудани номзадҳои вакилони халқ ба Маҷлисиҳои вакилони халқи вилоятҳо ҳизбҳои сиёси ва ҳамчунин шаҳрвандон аз тариқи худпешбари ҳуқуқ доранд.

Интиҳобот ба Маҷлисиҳои вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон ва шаҳри Душанбе ба тартибе гузаронида мешавад, ки барои Маҷлисиҳои вакилони халқи вилояти пешбини шудааст.

Барои пешбари намудани номзадҳои вакилони халқ ба Маҷлисиҳои вакилони халқи шаҳри ва ноҳияви ҳизбҳои сиёси ва ҳамчунин шаҳрвандон аз тариқи худпешбари ҳуқуқ доранд. Ҳизбҳои сиёсӣ ҳуқуқ доранд шахсонро, ки аз ҳизби сиёсӣ нестанд, ба вакилии Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ

номзад пешниҳод намоянд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Ҳизби сиёси ба шарте, ки аз тарафи Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби муқарраркардаи Қонун ба қайд гирифта шуда бошад, номзадро ба вакили пешбари карда мегардад.

Моддаи 25. Тартиби пешбарии номзадҳо ба вакили

Пешбари намудани номзадҳо ба вакили 50 рӯз пеш аз интихобот оғоз ёфта, 35 рӯз то интихобот хатм мегардад.

Пешбарии номзадҳо ба вакилии Маҷлиси вакилоии халқи вилоятҳо аз тарафи мақомоти шаҳри ва ноҳиявии ҳизбҳои сиёси (конференсияҳо, пленумҳо) сурат мегирад.

Пешбарии номзадҳо ба Маҷлиси вакилони халқи шаҳрию ноҳияви аз тарафи мақомоти дахлдори шаҳрию ноҳиявии ҳизбҳои сиёси (конференсияҳо, пленумҳо) сурат мегирад.

Аз мақомоти ҳизбҳои сиёсии шаҳрию ноҳияви як нафари номзад ба вакилии маҷлиси вилояти, шаҳри ва ноҳияви ба ҳар як ҳавзае, ки дар ҳудуди шаҳр, ноҳия воқеъанд, пешбари карда мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*).

Тартиби хостагирии номзадҳоро ҳуди ҳизбҳои сиёси муайян мекунанд. Дар бораи пешбарии номзад ба вакили аз ҳизбҳои сиёси протокол тартиб дода мешавад. Дар бораи қарори қабулшуда ба номзад ба вакили дар мӯҳлати ду рӯз хабар дода мешавад. Дар сурати худпешбари номзад имзои сад нафар интихобкунандагонро аз ҳавзаи мазкур бо якҷоягии ариза пешниҳод менамоянд.

Моддаи 26. Талабот аз номзадҳо ба вакили

Ба вакилии Маҷлиси маҳаллии вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳияҳо номзadian шахсе пешниҳод карда мешавад, ки танҳо шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дошта, забони давлатиро донад, дар ҳудуди вилоят, шаҳр ва ноҳияи дахлдор кор ва ё зиндагӣ кунад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*).

Аъзои Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, судяҳо, прокурорҳо, роҳбарони мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ ва муовинони онҳо, роҳбарони сохторҳои ҳудудии мақомоти иҷроияи марказии ҳокимияти давлатӣ ва муовинони онҳо, инчунин роҳбарони сохторҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар як вақт вакили Маҷлиси маҳаллии вакилони халқи дахлдор буда наметавонанд ва ба шарте ҳамчун номзад ба қайд гирифта мешаванд, ки дар аризаи худ ҳангоми вакил интихоб шудан аз вазифа рафтанишонро изҳор карда бошанд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133*).

Ҳодимони касбии ташкилотҳо ва иттиҳодияҳои дини баъди истеъфо аз вазифашон ба қайд гирифта мешаванд.

Шаҳрвандони зерин ҳуқуқи ба Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ номзад шуданро надоранд:

- Шаҳрвандоне, ки ба талаботи муқарраркардаи Конституцияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Қонуни конституционии мазкур ҷавоб дода наметавонанд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*);

- Шаҳрвандоне, ки суд онҳоро ғайри қобили амал донистааст ё бо ҳукми суд дар ҷойҳои маҳруми аз озоди нигоҳ дошта мешаванд ва ё бо қарори суд дар муассисаҳои табobati маҷбури мебошанд;

- хизматчиёни ҳарбии Қувваҳои Мусаллаҳ, дигар қушуну сохторҳои ҳарбӣ, вазорату идораҳо, ки дар онҳо Қонун хизмати ҳарбиро пешбинӣ намудааст, шахсони ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ, мақомоти гумрук ва Агентии назорати маводи нашъаовари назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни конституционии ҚТ аз 12.05.2007 № 257*);

- шаҳрвандоне, ки барои содир кардани ҷинойтҳои барқасдонаи вазнин ва махсусан вазнин маҳкум шудаанд, новобаста аз гузаштани мӯҳлат ва бардошта шудани доғи судиашон (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*);

- шаҳрвандоне, ки доғи судиашон бардошта нашудааст;

- шахсоне, ки шаҳрвандиашон қатъ гардидааст ё шаҳрвандии давлати дигарро соҳиб шудаанд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*);

- шаҳрвандоне, ки барои содир кардани ҷинойтҳои ба муқобили асосҳои сохти конституционӣ ва амнияти давлат ва дигар ҷинойтҳои барқасдонаи вазнин ва ё махсусан вазнин аз тарафи мақомоти таҳқиқу тафтишот гумонбаршудаанд ё нисбати онҳо кофтуков эълон карда шудааст, ба истиснои иштироккунандагони муковимати сиёсӣ низоми, ки нисбати онҳо авф татбиқ карда шудааст (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 27. Бақайдгирии номзадҳо ба вакили

Комиссияи ҳавзавии интихобот номзадҳоро, ки аз тарафи ҳизбҳои сиёсӣ ё ба таври худпешбари пешниҳод шудаанд ба қайд мегирад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Бақайдгирии номзадҳо ба вакили 35 рӯз пеш оғоз ёфта, 20 рӯз пеш аз интихобот ба охир мерасад.

Қарор дар бораи бақайдгирии номзадҳо ба вакили дар сурати мавҷуд будани ҳуҷҷатҳои зерин қабул карда мешавад:

қарори мақоми шаҳри, ноҳиявии ҳизби сиёсӣ дар бораи пешбари кардани номзадҳо ба вакили;

ариза дар бораи аз вазифа рафтани дар сурати вакил интихоб шудани барои шахсоне, ки дар қисми дуюми моддаи 26-и ҳамин Қонун зикр ёфтаанд.

Комиссияи ҳавзавии интихобот дар бораи ба қайд гирифтани номзадҳо ба вакили протокол тартиб дода, онро ҳамроҳи аризаи номзад ба вакили, ки розӣ шудааст номзадиаш дар ҳамон ҳавзаи интихобот ба овоз монда шавад, ба комиссияи дахлдори вилояти, шаҳри, ноҳиявии интихобот пешниҳод мекунад.

Ҳамаи номзадҳо ба вакили, ки бо риояи талаботи ҳамин Қонун пешбари шудаанд, ҳатман бояд ба қайд гирифта шаванд. Аз хусуси рад карда шудани бақайдгирии номзад ба вакили ҳизбҳои сиёсӣ, ки номзад ба вакили пешбари намудаанд ва номзади мустақил дар мӯҳлати се рӯз ба комиссияи интихоботии болои шикоят карда метавонанд. Дар сурати рад шудани бақайдгирии номзад, комиссияи дахлдори интихобот вазифадор аст, ки дар давоми як шабонарӯз ба номзад ва ҳизби сиёсӣ нусхаи қарори комиссияи интихоботро бо баёни асосҳои радкунӣ пешниҳод намояд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Номзад ба вакили аъзои комиссияи дахлдори интихоботии вилояти, шаҳри, ноҳияви, инчунин комиссияҳои ҳавзави ё участкавии интихобот, ки овоздиҳиро дар ҳамон ҳавзаи интихобот ташкил мекунанд, буда наметавонад. Шахсе, ки номзад ба вакили пешбари шудааст ва аъзои яке аз ин комиссияҳо мебошад, аз вақти ба қайд гирифта шудани номзadiaш ба вакили аз вазифаи аъзои комиссия озод карда мешавад.

Комиссияи ҳавзавии интихобот на дертар аз рӯзи чоруми баъди ба қайд гирифтани номзадҳо ба вакили дар бораи бақайдгири бо нишон додани ному насаб, соли таваллуд, вазифа (шугл), хизбият, ҷои қор ва истиқомати ҳар кадом номзад ба вакили ахбор нашр менамояд.

Номзадҳои ба вакилии дар яке аз ҳавзаҳои интихоботи Маҷлиси маҳалли ба қайд гирифташуда дар дигар ҳавзаи интихобот, аз ҷумла дар сурати пас гирифтани номзadiaшон дар ҳавзаи интихоботие, ки аввал ба қайд гирифта шуда буданд, барои бақайдгири ба ҳавзаи дигари интихобот пешниҳод шуда наметавонанд.

Ба ҳар кадоми номзadia ба қайд гирифташуда, комиссияи ҳавзавии интихобот дар давоми се рӯзи баъди ба қайд гирифтани шаходатнома месупоранд.

Моддаи 28. Бекор кардани қарори пешбарии номзад ба вакили. Номзадии худро пас гирифтани номзад

Мақоми ҳизби сиёси, ки номзад ба вакили пешбари кардааст, ҳуқуқ дорад ҳар вақт то интихобот қарори худро дар бораи пешбарии номзад ба вакили бекор кунад. Қарор дар хусуси ин масъала бо тартибе, ки барои пешбарии номзад ба вакили пешбини шудааст, қабул карда, ба комиссияи дахлдори ҳавзавии интихобот пешниҳод карда мешавад.

Номзад ба вакили ҳар вақт то интихобот номзадии худро пас гирифта, бо ариза дар ин бора ба комиссияи дахлдори ҳавзавии интихобот муроҷиат карда метавонад.

Комиссияи интихоботие, ки номзадро ба вакили ба қайд гирифтааст, дар бораи бекор кардани қарори пешбарии номзад ба вакили ё дар бораи аз номзadia даст кашидани номзад ба маълумоти аҳолии ҳавзаи интихобот, мақоми ҳизби сиёси, ки номзад ба вакилиро пешбари намудааст ва номзadia мустақил мерасонад.

Моддаи 29. Тартиби пешбарии номзадҳо ба ҷои номзадҳои хориҷшуда

Дар сурати хориҷ шудани номзадҳо ба вакили баъди итмоми мӯҳлати қайди номзадҳо ба вакили, агар дар ҳавзаи интихоботи дигар номзадҳо набошанд, комиссияи ҳавзавии интихобот бо иҷозати комиссияи дахлдори интихоботии вилояти, шаҳри, ноҳияви ба мақомоти ҳизбҳои сиёси ва интихобкунандагони ҳавзаи интихоботи муроҷиат намуда, таклиф мекунад, ки номзадҳои нав ба вакили пешбари карда шаванд.

Дар сурати понздаҳ рӯз пеш аз сар шудани интихобот хориҷ шудани номзадҳо ба вакили интихоботи вақил аз ҳавзаи дахлдори интихобот дар давоми ду моҳи баъди интихоботи асоси гузаронида мешавад.

Моддаи 30. Бюллетени интихобот

Ба бюллетени интихобот бо тартиби алифбо ному насаби номзад ба вакили, соли таваллуд, хизбият вазифа (шугл), ҷои қор ва истиқомат, мақоми,

ки ӯро номзад ба вакили пешбари намудааст, нишон дода мешавад. Ба бюллетени интихобот баъд аз рӯйхати номзадҳо сатри алоҳида бо ифодаи "муқобили ҳамаи номзадҳо" нишон дода мешавад. Бюллетенҳои интихобот ба забони давлати, инчунин бо қарори комиссияи дахлдори интихоботи вилояти, шаҳри, ноҳияви бо забонҳои, ки аксарияти кулли аҳолии ҳавзаи интихоботи истифода мебаранд, чоп карда мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133*).

Комиссияҳои участкавии интихобот бюллетенҳоро аз комиссияи ҳавзави на дертар аз се рузи то интихобот мегиранд. Додану гирифтани бюллетенҳоро раис ё моувини раис ё котиби комиссияи дахлдори ҳавзави ва участкави бо имзои худ тасдиқ менамоянд.

Биное, ки бюллетенҳои интихобот мавҷуданд, муҳр зада, барои посбони ба мақомоти қорҳои дохили супорида мешавад.

VI. КАФОЛАТ БА ФАЪОЛИЯТИ НОМЗАДҲО БА ВАКИЛИ

Моддаи 31. Ҳуқуқи номзад ба вакили барои иштирок дар маъракаи пешазинтихоботи

Номзадҳо ба вакилии Маҷлиси Маҳалли аз вақти пешбари шудани онҳо дар маъракаи пешазинтихоботӣ дар асоси шартҳои баробар иштирок менамоянд. Номзадҳо ба вакили ҳуқуқ доранд дар маҷлисио машваратҳои пеш аз интихоботи ва дигар маҷлисио иштирок намоёнд, тавассути матбуот, телевизион ва радио баромад кунанд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Мақомоти давлатию ҷамъияти, роҳбарони ташкилотҳо ва мақомоти ташаббускори ҷамъияти вазифадоранд, ки барои ташкили вохуриҳо бо интихобкунандагон, ба даст овардани маълумотномаю хабарномаҳо ба номзад ба вакили кӯмак намоёнд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 32. Барномаи пешазинтихоботии номзад ба вакили

(*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Номзад ба вакили метавонад бо барномаи фаъолияти ояндаи хеш баромад намояд. Барномаи номзад ба вакили набояд муҳолифи Конституция (Сарқонуни) ва қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бошад. Номзад ба вакили дар сурати интихоб шуданаш дар назди интихобкунандагон барои иҷрои барномаи пешазинтихоботияш масъул аст (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 33. Шахсони боэътимоди номзад ба вакили

Номзад ба вакилии Маҷлиси вакилони халқи вилоят метавонад то се ва Маҷлиси вакилони халқи шаҳриву ноҳияви то ду нафар шахси боэтимод дошта бошад, ки онҳо дар гузаронидани маъракаи интихоботи ба ӯ ёри мерасонанд. Барои вакил интихоб шуданаш ташвиқот мебаранд, дар муносибат бо мақомоти давлатию ҷамъияти, интихобкунандагон ва комиссияҳои интихоботи манфиатҳои ӯро ҳимоя менамоянд.

Номзад ба вакили шахсони боэтимодро ихтиёран муайян мекунад, дар бораи онҳо ба комиссияи ҳавзавии интихобот барои ба қайд гирифтани шахсони хабар медихад. Комиссияи интихобот баъди ба қайд гирифтани шахсони боэтимод ба онҳо шаходатнома медихад. Номзад ба вакили ҳуқуқ дорад, ки шахсони боэтимоди худро ҳар вақт то оғози интихобот иваз намояд. Шахси

бозътимод наметавонад, ки узви ягон комиссияи ҳавзавии интихобот бошад. Шахсони бозътимод ҳангоми маҷлисиҳои пешазинтихоботи бо ҳошии номзадҳо ба вакили метавонанд аз иҷрои вазифаҳои истеҳсоли ё хизматиашон озод бошанд, ки дар ин ҳол музди миёнаи қорашон аз ҳисоби маблағи барои интихобот ҷудокарда пардохта мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Моддаи 34. Ташвиқоти пешазинтихоботи

(*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Ташвиқоти пешазинтихоботӣ аз рӯзи бақайдгирии номзад оғоз гардида, як шабонарӯз пеш аз овоздиҳӣ қатъ мегардад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Номзадҳо ба вакилӣ ҳуқуқ доранд воситаҳои ахбори оммаро бо асосҳои баробар истифода баранд, воҳӯриҳои худро бо интихобкунандагон дар шакли барои ҳар ду ҷониб мувофиқ ташкил намоянд. Комиссияи участкавии интихобот яқоя бо мақомоти иҷроияи маҳалли ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои гузаронидани воҳӯриҳо мусоидат намуда, дар бораи вақту маҳалли баргузориҳои воҳӯриҳо ба интихобкунандагон хабар медиҳанд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087, аз 30.05.2017 № 1412*).

Ба номзадҳо ба вакили ҳуқуқ дода мешавад, ки расонаҳои ахбори оммавию баробар истифода кунанд, бо интихобкунандагони худ чи дар маҷлисиҳо ва чи ба шакле вохуранд, ки барои интихобкунандагон мувофиқ аст. Маҷлиси интихобкунандагонро комиссияи участкавии интихобот яқоя бо раисони шаҳру ноҳия мегузаронанд. Дар бораи вақту ҷои гузаронидани маҷлису вохуриҳо ба интихобкунандагон на дертар аз се рӯз пеш аз гузаронидани онҳо хабар дода мешавад.

Ба ташвиқоти пешазинтихоботи муҳоҳисаҳои амали хос буда, бояд ҳодисаҳои беэҳтироми нисбати ин ё он номзад ба вакили роҳ дода нашавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Ташвиқот дар рӯзи интихобот манъ аст.

Моддаи 35. Барои иштирок дар маъракаи интихобот аз вазифаҳои хизмати ё истеҳсоли озод кардани номзадҳо ба вакилии Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ

Номзад ба вакили баъди ба қайд гирифта шудан дар вақти гузаронидани вохуриҳо бо интихобкунандагон, баромад кардан дар маҷлисиҳои пешазинтихоботи, гирдиҳамоиҳо, аз тариқи телевизион ва радио, аз иҷрои вазифаҳои истеҳсоли ва хизмати озод карда мешавад, ки дар ин ҳол маоши миёнаи ӯ аз ҳисоби маблағи барои гузаронидани интихобот ҷудокарда, пардохта мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 36. Ба бе пул сафар кардани номзад ҳуқуқ доштани номзад ба вакили

(*Қонуни конституционии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*)

Номзад ба вакилии Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ баъди аз қайд гузаштан ҳуқуқ дорад бо тамоми намудҳои нақлиёти давлатии мусофиркаш (ба истисноии такси) дар ҳудуди ҳавзаи интихоботи бе пул сафар кунад. Номзад ба вакили, ки берун аз ҳудуди ҳавзаи интихобот зиндаги мекунад, барои ба ҳавзаи

интихобот сафар кардан ва аз он ҷо ба манзил баргаштан ҳамин гуна ҳуқуқ дорад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 30.05.2017 № 1412*).

Моддаи 37. Дахлнопазирии номзад ба вакили.

Номзад ба вакилии Маҷлиси Маҳаллии Вакилони халқро ба истиснои дастгир намудани ӯ ҳангоми содири ҷиноят, бе розигии комиссияи дахлдори интихоботи вилоят, шаҳр, ноҳия ба ҷавобгирии ҷиноӣ кашида, ҳабс карда ё худ гирифтори ҷораҳои ҷазои маъмуриё, ки суд муайян кардааст, шуда наметавонад.

VII. ТАРТИБИ ОВОЗДИҲИ ВА ҶАМЪБАСТИ НАТИҶАҲОИ ИНТИХОБОТ

Моддаи 38. Вақт ва ҷои овоздиҳи

Дар интихоботи вакилон дар Маҷлиси Маҳаллии Вакилони халқ овоздиҳи дар рӯзи интихобот аз соати 6 то соати 20 вақти маҳалли гузаронида мешавад. Комиссияи участкави вақту ҷойи овоздиҳиро ба интихобкунандагон 10 рӯз пеш аз интихобот хабар медиҳад. Дар участкаҳои интихобот, ки дар санаторияву хонаҳои истироҳат, беморхона, муолиҷагоҳҳои дигари доими, ҳамчунин дар маҳалҳои дурдаст ва душворгузар ташкил карда шудаанд, комиссияи участкавии интихобот метавонад овоздиҳиро ҳар вақте, ки ҳамаи интихобкунандагони рӯйхатшуда овоз дода бошанд тамом шуда эълон намояд.

Моддаи 39. Ташкили овоздиҳи

Интихобкунандагон дар биноҳои махсусе овоз медиҳанд, ки бо теъдоди кофии хуҷра ё хонаҳои барои овоздиҳии пинҳони таҷҳизонида, ҷои додани бюллетенҳои интихобот муайян карда, куттиҳои интихобот гузошта шудаанд.

Куттиҳои интихобот тавре гузошта мешаванд, ки ҳангоми наздашон омадани овоздиҳандагон бояд ҳатман аз хуҷра ва хонаҳои овоздиҳии пинҳони гузаранд.

Комиссияи участкавии интихобот барои ташкили овоздиҳи, маҳфи доштани изҳори хоҳиши интихобкунандагон таҷҳизонидани бино ва риоя шудани тартиботи зарури масъул мебошад.

Раиси комиссияи интихоботи рӯзи интихобот пеш аз оғози овоздиҳи дар хузури ҳамаи аъзои комиссия куттиҳои интихоботро аз назар гузаронида, онҳоро сургуч мекунад ё муҳр мезанад.

Ҳар интихобкунанда шахсан худаш овоз медиҳад, Ба ҷои шахси дигар овоз додан манъ аст. Додани зиёда аз як бюллетен ба интихобкунанда манъ аст. Бюллетенҳои интихоботро ба интихобкунандагон комиссияи дахлдори интихобот дар асоси рӯйхати интихобкунандагони участкаи интихобот баъди нишон додани паспорт ё шаҳодатномаи дигари тасдиқкунандаи шахсияти интихобкунанда медиҳад.

Ҳар интихобкунанда бюллетени интихоботи гирифта, дар рӯйхати интихобкунандагон дар муқобили фамилияи худ имзо мекунад.

Моддаи 40. Тартиби овоздиҳи

Бюллетенҳои интихоботро интихобкунандагон дар хуҷра ё хонаи овоздиҳии пинҳони пур мекунад. Ҳангоми пур кардани бюллетен ғайр аз шахси овоздиҳанда ҳозир будани каси дигар манъ аст. Интихобкунандае, ки бюллетенро шахсан худаш пур карда наметавонад, ҳуқуқ дорад бо хости худаш ғайр аз узви комиссияи интихобот ҳар каси дигарро ба хуҷра ё хонаи овоздиҳӣ

даъват кунад. Интихобкунанда дар бюллетени интихобот дар квадрати холи дар муқобили насаб, ном ва номи падари номзад, ки ба тарафдориаш овоз медиҳад, аломати чамъ "+" мегузорад. Дар мавриди зидди ҳамаи номзадҳо овоз додан интихобкунанда дар квадрати холии сатри "муқобили ҳамаи номзадҳо" аломати чамъ "+" мегузорад. Бюллетени пуркардаашро интихобкунанда ба қуттии интихобот меандозад. Ба интихобкунандагоне, ки бинобар вазъи саломатӣ ва дигар сабабҳо ба бинои овоздиҳӣ шахсан ҳозир шуда наметавонанд, комиссияи участкавии интихобот мувофиқи хоҳиши онҳо ба яке аз аъзоёни комиссия супориш медиҳад, ки овоздиҳиро дар ҷои истиқомати ҳамин интихобкунандагон ташкил намоянд, ки дар ин бора дар рӯйхати интихобкунандагон қайд карда мешавад. Интихобкунандагоне, ки бо ягон сабаб ба рӯйхати интихобкунандагон дохил карда нашудаанд, дар асоси ҳуҷҷати тасдиқкунандаи шахсият дар маҳалли истиқоматиашон ба замимаи рӯйхати интихобкунандагон дохил мешаванд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133, аз 30.05.2017 № 1412*).

Моддаи 41. Ҳисоб кардани овозҳо дар участкаи интихоботи

Баъди тамом шудани овоздиҳӣ, пеш аз кушодани куттиҳои овоздиҳӣ дар ҳузури аъзоёни комиссияи участкаи лифофаҳои сарбаста ва варақаҳои овоздиҳӣ ба кутти партофта мешаванд.

Комиссияи участкавии интихобот ҳамаи бюллетенҳои интихоботии истифоданашударо ҳисоб ва ботил мекунад.

Куттиҳои овоздиҳӣ аз тарафи комиссияи участкавии интихоботи дар ҳузури ҳамаи аъзои он баъди аз тарафи раиси комиссия тамомшуда эълон гардидани овоздиҳӣ кушода мешаванд. Кушодани куттиҳои овоздиҳӣ то ҳатми овоздиҳӣ манъ аст.

Ҳисобкунии овозҳо дар участкаи интихобот алоҳида-алоҳида аз рӯи ҳавзаҳои интихобот оид ба Маҷлиси дахлдори вакилони халқ ва ҳар номзад ба вакили гузаронида мешавад.

Комиссияи участкавии интихобот мувофиқи рӯйхати интихобкунандагон шумораи умумии интихобкунандагони участка, ҳамчунин шумораи интихобкунандагонеро, ки бюллетен гирифтаанд, муқаррар мекунад. Дар асоси бюллетенҳо ва варақаҳои дар куттиҳои интихоботи буда, комиссия муқаррар менамояд: шумораи умуми интихобкунандагони дар овоздиҳӣ ширкатварзида; шумораи овозҳои ба тарафдорӣ ҳар номзад ба вакили ва шумораи овозҳои ба муқобили вай додашуда; шумораи овозҳои "муқобили ҳамаи номзадҳо" додашуда; теъдоди бюллетенҳою варақаҳои, ки безътибор доништа шудаанд. Аз рӯи фамилияҳои шахрвандоне, ки интихобкунандагон иловатан ба бюллетен ва варақаҳо дохил намудаанд, овозҳо ҳисоб карда намешаванд (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133*).

Бюллетенҳои интихоботии намунааш ғайри муқаррари, ҳамчунин бюллетенҳою варақаҳои, ки дар онҳо ҳини овоздиҳӣ беш аз як номзад боқӣ мондааст, безътибор доништа мешаванд. Ҳангоми пайдо гардидани шубҳа оид ба ҳаққони будан ё набудани бюллетену варақаи интихобот масъала аз ҷониби комиссияи участкавии интихобот бо роҳи овоздиҳӣ ҳал мегардад (*Қонуни конститусионии ҚТ аз 27.11.2014 № 1133*).

Натиҷаи ҳисоби овозҳо дар маҷлиси комиссияи участкавии интиҳобот барраси гардида, ба протокол дохил мешавад, ки онро раис, котиб ва аъзои комиссия имзо намуда, он ба комиссияи дахлдори ҳавзавии интиҳобот фиристода мешавад.

Моддаи 42. Муқаррар кардани натиҷаи интиҳобот дар ҳавза

Дар асоси протоколҳои комиссияҳои участкавии интиҳобот, комиссияи ҳавзавии интиҳобот инҳоро муайян месозад: шумораи умумии интиҳобкунандагони ҳавза; шумораи интиҳобкунандагоне, ки бюллетенҳо ва варақаҳои интиҳоботи гирифтаанд; шумораи интиҳобкунандагони дар овоздиҳи ширкатварзида; миқдори овозҳое, ки "ба тарафдори" ва миқдори овозҳое, ки "ба муқобили" ҳар номзад ба вакили дода шудаанд; шумораи овозҳое, ки "муқобили ҳамаи номзадҳо" дода шудаанд; теъдоди бюллетенҳо ва варақаҳои безътибор донисташуда (*Қонуни конститусионии ҶТ аз 27.11.2014 № 1133*).

Он номзад ба вакилии Маҷлиси маҳаллии вакилони халқ, ки дар интиҳобот аз нисф зиёди овозҳои интиҳобкунандаҳои дар овоздиҳи ширкатварзидаро гирифтааст, интиҳобгардида дониста мешавад.

Комиссияи ҳавзавии интиҳобот аз сабаби дар рафти интиҳобот ё ҳангоми ҳисобкунии овозҳо роҳ додан ба вайрон карда шудани ҳамин Қонун метавонад интиҳоботро безътибор донад.

Интиҳобот барпонашуда дониста мешавад, агар дар он камтар аз нисфи интиҳобкунандагони ба рӯйхати интиҳобкунандагон дохилшуда иштироқ карда бошанд, ҳамчунин агар ҳамаи номзадҳо ба вакили хориҷ шуда бошанд.

Натиҷаҳои интиҳобот дар ҳавзаи интиҳобот дар маҷлиси ҳавзавии интиҳобот муқаррар гардида, ба протокол дохил карда мешавад. Протокол аз ҷониби раис, котиб ва аъзои комиссия ба имзо расида, ба комиссияи дахлдори интиҳоботии вилоят, шаҳр ва ноҳия фиристода мешавад (*Қонуни конститусионии ҶТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Комиссияи интиҳоботии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия аз натиҷаи ниҳоии интиҳобот дар ҳавзаи интиҳоботии дахлдор ба Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон иттилоъ медиҳад (*Қонуни конститусионии ҶТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 43. Бақайдгирии вакилон

Комиссияи интиҳоботии вилоят, шаҳр ва ноҳия дар асоси протоколҳои комиссияҳои интиҳобот, ки ба онҳо расидаанд, вакилони интиҳобшударо мутобиқан ба қайд мегирад (*Қонуни конститусионии ҶТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Агар дар рафти интиҳобот ё ҳангоми ҳисоби овозҳо ва ё муайян намудани натиҷаи интиҳобот ба вайронкунии Қонуни конститусионии мазкур роҳ дода шуда бошад, комиссияи интиҳобот метавонад интиҳоботро безътибор донад ва вакилро ба қайд нагирад (*Қонуни конститусионии ҶТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 44. Чоп кардани натиҷаи интиҳоботи вакилон

Комиссияи дахлдори интиҳобот дар бораи натиҷаи интиҳобот ба Маҷлиси вакилони халқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, Маҷлиси вакилони халқи вилоят, шаҳр ва ноҳия хабар ва рӯйхати вакилони интиҳобшударо дар муддати на дертар аз ҳафт рӯзи баъди интиҳобот бо

тартиби алифбо ва бо зикри фамилия, ном ва номи падар, вазифа (шугл), ҳизбият, ҷои қор ва истиқомати вакил, ҳавзаи интиҳобот, ки у интиҳоб шудааст, дар матбуот ҷоп мекунад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 45. Шаҳодатнома ва нишони сарисинагии вакил

Комиссияи ҳавзавии интиҳобот баъди дар матбуот ҷоп кардани рӯйхати вакилоне, ки комиссияи дахлдори интиҳобот ба қайд гирифтааст, ба ҳар вакили интиҳобшуда шаҳодатнома дар хусуси интиҳоб гардидани ӯ медиҳад.

Пас аз он ки Маҷлиси вакилони халқи дахлдор ваколатҳои вакилони интиҳобшударо тасдиқ менамояд, ба онҳо ба ҷои шаҳодатнома дар хусуси вакил интиҳоб шуданашон шаҳодатномаи вакили дода мешавад. Ба вакил ҳамчунин нишони дахлдори сарисинагии дода мешавад.

Шакл ва намуди шаҳодатномаи вакилӣ ва нишони сарисинагии дахлдорро Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

VIII. ОВОЗДИҲИИ ТАКРОРИ, ИНТИХОБОТИ ТАКРОРИ ВА ИНТИХОБОТИ ВАКИЛОН БА ҶОИ ВАКИЛони ХОРИҶШУДА. ИНТИХОБОТ ДАР ВОҲИДҲОИ МАРЗИЮ МАЪМУРИ НАВТАШКИЛ ((*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Моддаи 46. Овоздиҳии такрори

Агар дар ҳавзаи интиҳоботи номзадии беш аз ду кас барои вакил шудан ба овоз монда шуда бошад ва ҳеҷ яке аз онҳо интиҳоб нагардида бошад, комиссияи ҳавзавии интиҳобот дар хусуси овоздиҳии такрори дар ҳавза оид ба ду номзад ба вакили, ки овозҳои бештар гирифтаанд, қарор қабул менамояд. Комиссияи ҳавзави дар бораи ин қарор ба комиссияи дахлдори интиҳобот, ба интиҳобкунандагони ҳавза хабар медиҳад. Овоздиҳии такрори дар ҳавзаи интиҳоботи дар муҳлати на дертар аз ду ҳафта бо риояи талаботи ҳамин Қонун дар ҳамон участкаҳои интиҳобот ва аз рӯи ҳамон рӯйхатҳои интиҳобкунандагон гузаронида мешавад.

Он номзад ба вакили, ки ҳангоми овоздиҳии такрори нисбат ба номзоди дигар миқдори бештари овозҳои интиҳобкунандагони дар овоздиҳи иштироқкardаро соҳиб шудааст, интиҳобшуда ҳисоб меёбад, ба шарте, ки дар овоздиҳи на камтар аз нисфи интиҳобкунандагони дар рӯйхатҳо дохилбуда иштироқ карда бошанд.

Агар ҳангоми овоздиҳии такрори яке аз номзадҳо бо сабабе хориҷ шавад, овоздиҳи аз рӯи як номзад сурат мегирад. Зимнан, барои интиҳоб шудан ба номзад лозим аст, ки беш аз нисфи овозҳои шумораи интиҳобкунандагони дар овоздиҳи ширкатварзидаро гирад.

Ҳангоми овоздиҳии такрори комиссияи участкавии интиҳобот метавонад овоздиҳиро кадом соате набошад, тамомшуда эълон намояд, ба шарте, ки ҳамаи интиҳобкунандагони ба рӯйхат дохилшуда овоз дода бошанд.

Моддаи 47. Интиҳоботи такрори

Агар дар ҳавзаи интиҳоботи номзадии на бештар аз ду кас барои вакил шудан ба овоз монда шуда бошад ва ҳеҷ яке аз онҳо интиҳоб нагардида бошад, ё интиҳобот дар ҳавзаи интиҳоботи барпонашуда ё безътибор доништа шуда бошад ва ё овоздиҳии такрори имкон надода бошад, ки вакили интиҳобшуда муайян гардад, комиссияи дахлдори интиҳобот ба комиссияи ҳавзавии

интихобот супориш медиҳад, ки дар ҳавзаи интихобот интихоботи такрори гузаронад. Дар ин ҳолат вай метавонад дар бораи зарурати гузаронидани интихоботи такрории комиссияҳои ҳавзавӣ ва участкавӣ интихобот дар ҳайати нав қарор қабул намояд. Овоздиҳи дар ҳамон участкаҳои интихобот ва мувофиқи рӯйхатҳои интихобкунандагон, ки барои интихоботи асосӣ тартиб дода шуда буданд, гузаронида мешавад.

Интихоботи такрори дар муҳлати на дертар аз ду моҳ баъд аз интихоботи асосӣ гузаронида мешавад. Ташкили комиссияҳои интихоботи, бақайдгирии номзадҳо ба вакили ва тадбирҳои дигар мувофиқи тартиби муқарраркардаи ҳамин Қонун сурат мегиранд.

Номзаде, ки дар рафти интихоботи асосӣ миқдори зарурии овозҳоро соҳиб нашудааст, наметавонад дар интихоботи такрорӣ дар ин ҳавза дубора чун номзад пешбарӣ шавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 48. Гузаронидани интихоботи вакилон ба ивази вакилони хориҷшуда

Дар сурати аз ҷониби Маҷлиси дахлдори вакилони халқ беэътибор доништа шудани ваколатҳои вакилони алоҳида, бо сабабҳои дигар пеш аз муҳлат қатъ гардидани ваколатҳои вакилон дар ҳавзаи дахлдори интихобот дар муҳлати се моҳ баъд аз хориҷ шудани вакил интихоботи дигар гузаронида мешавад. Интихобот аз тарафи Маҷлиси дахлдори вакилони халқ на дертар аз ду моҳ пеш аз гузаронидани он таъин гардида, бо риояи талабҳои ҳамин Қонун ташкил карда мешавад. Дар ин ҳолат, комиссияи ҳавзавӣ интихобот 50 рӯз пеш, комиссияҳои участкавӣ як моҳ пеш аз интихобот таъсис гардида, бақайдгирии номзадҳо ба вакили як моҳ қабл аз интихобот ба охир мерасад.

Дар сурати камтар аз як сол қабл аз ҳатми муҳлати ваколатҳои Маҷлиси дахлдори вакилони халқ хориҷ шудани вакил интихоботи вакили дигар ба ивази вакили хориҷшуда гузаронида намешавад.

Моддаи 48(1). Интихобот дар воҳидҳои марзӣ маъмурии навташкил (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ дар воҳидҳои марзӣ маъмурии навташкил дар сурате гузаронида мешавад, ки даъвати Маҷлиси маҳаллӣ вобаста ба иштирок надоштан ва ё шумораи ками вакилони Маҷлиси вакилони халқи дахлдор, ки ба ҳайати воҳиди марзӣ маъмурии навташкил дохил мешаванд, ғайриимкон аст.

Интихоботи вакилони Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ аз тарафи комиссияҳои интихоботии вилоятӣ, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ на дертар аз ду моҳ баъди ташкил шудани воҳиди марзӣ маъмурӣ, бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни конституционии мазкур гузаронида мешавад (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 49. Маблағгузории интихобот (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*)

Маблағгузории ташкил ва гузаронидани интихобот ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ аз ҳисоби Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардад.

Шаҳсони воқеӣ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд ихтиёрӣ гузаронидани интихоботро маблағгузорӣ намоянд. Ин маблағ барои истифода

дар ташкил ва гузаронидани интихобот комиссияҳои интихоботии Вилояти Мухтории Кӯҳистони Бадахшон, вилоятӣ, шаҳри Душанбе, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ қабул карда мешавад.

Назорати истифодаи маблағе, ки ба комиссияи интихоботии дахлдор ҷудо шудааст, инчунин назорат оид ба воридшавӣ ва сарчашмаҳои маблағгузориро комиссияи интихоботии Вилояти Мухтории Кӯҳистони Бадахшон, вилоятӣ, шаҳри Душанбе, шаҳрӣ ва ноҳиявӣ амалӣ менамояд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 50. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни конституционии мазкур

(Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087)

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни конституционии мазкур бо тартаби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд (*Қонуни конституционии ҚТ аз 26.07.2014 № 1087*).

Моддаи 51. Дар бораи аз эътибор соқит доништа шудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ"

Аз рӯзи мавриди амал қарор додани ин Қонуни конституционии Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1 декабри соли 1994 "Дар бораи интихоботи вакилон ба Маҷлисиҳои маҳаллии вакилони халқ" (Ахбори Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 1994, № 23-24) аз эътибор соқит доништа шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш.Душанбе

аз 10 декабри соли 1999 № 858

Э. РАҲМОНОВ